

عنوان مقاله:

بررسی و مقایسه مفهوم‌پردازی‌های سر و دل در شاهنامه، خسرو و شیرین نظامی و غزلیات شمس از دیدگاه شناختی

محل انتشار:

دوفصلنامه زبانشناسی گویشهای ایرانی، دوره 4، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسندگان:

غلامحسین اسماعیلی - گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد فیروزآباد، دانشگاه آزاد اسلامی

احمد طحان - گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد فیروزآباد، دانشگاه آزاد اسلامی

فرزانه مظفریان - گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد فیروزآباد، دانشگاه آزاد اسلامی

خلاصه مقاله:

دیدگاه شناختی، استعاره را ابزاری زبانی - مفهومی می‌داند که انسان از آن در جهت شناخت و بیان مفاهیم پیرامون خود استفاده می‌کند. بر اساس این نظریه بسیاری از مفاهیم به کمک استعاره برای انسان قابل درک می‌شوند. پژوهش حاضر با روش توصیفی- تحلیلی و با توجه به دیدگاه شناختی به مقایسه و بررسی مفهوم‌سازی‌های سر و دل در شاهنامه، غزلیات شمس و خسرو و شیرین نظامی می‌پردازد. این پژوهش در پی پاسخ به دو پرسش است که شعرای مذکور در مفهوم‌سازی خود از کدام مفاهیم مبدأ کمک گرفته‌اند و در تمایز زبان شعری‌شان از زبان روزمره از چه ابزارهای شناختی استفاده کرده‌اند؟ یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که در بیش‌تر استعاره‌ها، سر و دل با مفاهیم عینی‌تری چون انسان، حیوان، گیاه، ظرف و شیء مفهوم‌پردازی شده‌اند و دیگر این‌که شعرای مذکور هرچند تحت تأثیر سنن ادبی، زبانی و ریشه‌های فرهنگی گاهی از استعاره‌های همانندی استفاده کرده‌اند؛ اما هر یک با بهره‌گیری از سازوکارهای شناختی گسترش، الغاء، ترکیب و هم‌چنین با گریز از قواعد زبانی به ایجاد تصاویری بدیع پرداخته‌اند که همین امر سبب تمایز مفهوم‌پردازی‌های آن‌ها شده است.

کلمات کلیدی:

استعاره، اندام‌واژه خسرو و شیرین، دیدگاه شناختی، شاهنامه، غزلیات شمس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1148153>

